

NEERLANDS OUDSTE MALACOLOOG OVERLEDEN,
DR. PIETER WAGENAAR HUMMELINCK
(13.1.1907-30.3.2003)

R.G. Moolenbeek

Op 30 maart 2003 overleed te Dieren dr. Pieter Wagenaar Hummelinck, NMV-lid voor het leven sedert 1952.

Op 13 januari 1907 ziet hij als zoon van een directeur van een melkfabriek in Vlaardingen het levenslicht. Van jongsafaan toont hij belangstelling voor de natuur en zijn eerste publikatie (1923) gaat over vondsten op het Nederlandse strand. In 1925 gaat hij voor het eerst naar West-Indië (Cuba, Jamaica en Florida) en aan deze regio zal hij zijn verdere leven wijden. In 1930 gaat hij met professor Rutten op een geologische expeditie naar de Antillen. In 1935 studeert hij cum laude af in Utrecht.

In 1940 verschijnt zijn dissertatie waarin de weekdieren van de ABC-eilanden een prominente rol spelen. In datzelfde jaar verschijnen nog een tweetal artikelen over West-Indische weekdieren. Pas in 1963 verschijnt er in ons Correspondentieblad weer een malacologisch artikel van zijn hand. In de tussenliggende jaren verzamelt hij op vele tientallen West-Indische eilanden. Niet alleen mollusken, maar nagenoeg alle diergroepen [en planten] hebben zijn aandacht en interesse. Wetenschappers over de hele wereld worden benaderd om het verzamelde materiaal te bestuderen. De resultaten worden veelal gepubliceerd in het door hem gestarte tijdschrift 'Studies on the Fauna of Curaçao and other Caribbean Islands'. Ook is hij de motor achter de Natuurwetenschappelijke Studiekring voor Suriname en de Nederlandse Antillen en de oprichting van een biologisch instituut op Curaçao.

In 1980 publiceert hij over het gebruik van *Strombus gigas* als versiering en behandelt hij het geslacht *Cerion* van de Cayman eilanden. Het grootste deel van zijn verzamelde materiaal vindt onderdak bij de Rijksuniversiteit Utrecht waar hij werkzaam is op het Zoologisch Laboratorium. In 1972 gaat hij met pensioen maar zet zijn activiteiten op zoologisch gebied voort. Mede door zijn stimulans kan het werk over de mariene gastropoden van de ABC-eilanden (De Jong & Coomans, 1988) gepubliceerd worden. Ook wordt de collectie van frater Arnoldo Broeders door zijn bemoeienis veilig gesteld en aan het Zoologisch Museum Amsterdam geschonken.

In 1985/86 wordt diersystematiek in Utrecht opgeheven. Het merendeel van zijn al dan niet uitgezochte materiaal wordt overgebracht naar de Universiteit van Amsterdam. Hier kan nog voor vele tientallen jaren onderzoek verricht worden aan zijn monsters. De laatste 5 jaren van zijn leven moet hij doorbrengen in een verzorgingstehuis in Dieren. Ondanks de goede verzorging heeft hij het daar niet erg naar zijn zin. Zijn belangstelling voor de malacologie blijft groot en de keren dat ik

hem bezoek zie ik dikwijls het Correspondentieblad binnen handbereik liggen. In totaal publiceert hij ruim 180 artikelen. Tijdens de afscheidsplechtigheid in het crematorium Dieren werd door zijn familie veel over zijn privé-leven verteld. Over zijn biologische activiteiten en het belang hiervan voor de Nederlandse Antillen en Suriname sprak dr. H.E. Coomans lovende woorden.

Malacologische publikaties:

- 1936. Engel, H. & —. Ueber Westindische Aplysiidae und Verwandten anderer Gebiete. *Capita Zool.*, 8: 1-76.
- 1940. Studies on the fauna of Curaçao, Aruba, Bonaire and the Venezuelan Islands. *Diss. RU Utrecht* : 1-130 [part 2. A survey...mollusks; pp. 58-108].
- 1940. Land and freshwater mollusks from the smaller Venezuelan Islands. *Arch. Neerl. Zool.*, 4: 352-354.
- 1940. Mollusks of the genera *Cerion* and *Tudora*. *Stud. fauna Curaçao*, 2: 43-82.
- 1940. Richards, H.G. & —. Land and freshwater mollusks from Margarita Island, Venezuela. *Notulae naturae*, 62: 1-16.
- 1963. Curaçaoese malacologische problemen. *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging*, 102: 1056-1063.
- 1980. Een huis van *Strombus* op de Cayman Eilanden. *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging*, 195: 1045-1048.
- 1980. *Strombus gigas* als grafversiering. *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging*, 196: 1052-1055.
- 1980. Caribbean landmollusks: *Cerion* in the Cayman Islands. *Studies fauna Curaçao*, 61: 1-67.
- 1986. Bruggeman-Nanninga, M.A. & —. Notes on the Caribbean crown conch *Melongena melongena*. *Studies fauna Curaçao*, 68: 148-190.

Malacologische eponiemen:

- *Octopus hummelincki* Adam, 1937
- *Euchelus hummelincki* Moolenbeek & Faber, 1988
- *Hummelinckiella* Faber & Moolenbeek, 1999

Overige artikelen van belang:

- De Jong, K.M. & H.E. Coomans, 1988. Marine gastropods from Curaçao, Aruba and Bonaire. Brill, Leiden: 1-261.
- Van der Steen, L.J. (ed.), 1988. Studies in honour of dr. Pieter Wagenaar Hummelinck. Natuurwetenschappelijke Studiekring voor Suriname en de Nederlandse Antillen, no. 123: 1-295.

Adres van de auteur:
Zoologisch Museum Amsterdam
Afdeling Malacologie
Postbus 94766
1090 GT Amsterdam
E-mail: moolenbeek@science.uva.nl